

Swarzędz, dnia 30 czerwca 2025 r.

Centrum Usług Społecznych
62-020 Swarzędz
ul. Poznańska 25
tel. 61 651 26 50; 53

CUS.SPUiAS.0715.6.2025

BIURO RADY MIEJSKIEJ
w Swarzędzu
62-020 Swarzędz, ul. św. Marcina 1
tel. 61 65-12-105

30.06.2025 r.

Szanowna Pani

Barbara Czachura

Przewodnicząca Rady Miejskiej

w Swarzędzu

Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu jako instytucja odpowiedzialna za tworzenie i realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wypełniając zapis art. 4¹ ust.2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, przedstawia raport z wykonania działań mających na celu realizację profilaktyki uzależnień oraz rozwiązywanie problemów alkoholowych. Raport swoją treścią obejmuje działania przeprowadzone na terenie miasta i gminy Swarzędz w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku.

DYREKTOR
Centrum Usług Społecznych
w Swarzędzu

mgr Agnieszka Maciejowicz

Raport z wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

**w okresie
od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku**

**Centrum Usług
Społecznych w Swarzędzu**

Opracowanie dokumentu:
Centrum Usług Społecznych
Swarzędz, 2025

Wstęp

Uchwalenie i realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwanego dalej Gminnym Programem, są zadaniami własnymi gminy o charakterze obowiązkowym. Podstawą prawną do podejmowania działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym na terenie gminy Swarzędz jest Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi uchwalona dnia 26 października 1982 roku (t.j. Dz.U. 2023 poz. 2151 z późn. zm.) oraz Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii uchwalona dnia 29 lipca 2005 roku (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1939 z późn. zm.).

Głównym koordynatorem działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii i uzależnieniom behawioralnym oraz integracją społeczną osób uzależnionych na terenie miasta i gminy Swarzędz jest Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu.

Gminny Program stanowi syntetyczne ujęcie problemu uzależnień oraz prezentację inicjatyw w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom planowanych do przeprowadzenia na terenie gminy Swarzędz w ciągu 4 lat od jego uchwalenia. Zapisy dokumentu są skorelowane z treścią programów z lat poprzednich w celu zachowania ciągłości w lokalnej polityce rozwiązywania problemów alkoholowych.

Celem głównym Gminnego Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania alkoholu, używania narkotyków i spełniania różnych czynności w sposób kompulsywny poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Swarzędz dotyczącej uzależnień oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Niniejszy raport odnosi się bezpośrednio do działań podjętych i zrealizowanych na podstawie Gminnego Programu w gminie Swarzędz. Stanowi on jednocześnie efekt monitoringu i ewaluacji lokalnej polityki społecznej w odniesieniu do problemu uzależnień. Dokument zawiera sprawozdanie z zadań zrealizowanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku.

Przygotowanie treści raportu i przekazanie go władzom miasta i gminy Swarzędz stanowi wykonanie zadania określonego w art. 4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

1. Charakterystyka demograficzna gminy Swarzędz

Na podstawie danych przekazanych przez Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu wiemy, że w dniu 31 grudnia 2024 roku teren gminy Swarzędz zamieszkiwało 51 003 osób (o 232 więcej niż w 2023 roku). Struktura demograficzna gminy przedstawiała się następująco:

- kobiety stanowiły grupę składającą się z **26 660** osób, a mężczyźni z **24 343** osób,
- mieszkańcy miasta stanowili grupę **26 370** osób, a mieszkańcy wsi grupę **24 633** osób,
- dzieci i młodzież w wieku do 17. roku życia stanowili grupę **11 260** osób, w której było **5 590** dziewcząt i **5 670** chłopców,
- ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła grupę **11 260** osób, w wieku produkcyjnym było **29 951** osób, zaś w wieku poprodukcyjnym było **9 792** osób.

Według stanu na dzień 7 stycznia 2025 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Poznaniu były zarejestrowane 294 osoby bezrobotne, będących mieszkańcami gminy Swarzędz (o 26 osób więcej niż w zeszłym roku). Poniżej przedstawiono szczegółowe dane dotyczące liczby bezrobotnych z terenu naszej gminy odnoszące się do konkretnych grup społecznych:

- kobiety – **158** (o 3 mniej niż w zeszłym roku),
- osoby w wieku do 30. roku życia – **62** (o 20 więcej niż w zeszłym roku),
- osoby powyżej 50. roku życia – **69** (o 20 mniej niż w zeszłym roku),
- osoby długotrwale bezrobotne – **51** (o 8 mniej niż w zeszłym roku),
- osoby niepełnosprawne – **12** (o 7 mniej niż w zeszłym roku),
- osoby pobierające zasiłki dla bezrobotnych – **80** (o 42 więcej niż w zeszłym roku).

Jak wynika z danych przedstawionych przez Powiatowy Urząd Pracy w Poznaniu, w przeciągu 2024 roku mieliśmy do czynienia ze wzrostem liczby osób bezrobotnych zamieszkujących teren miasta i gminy Swarzędz. Zwiększyła się grupa osób bezrobotnych w wieku do 30 lat oraz grupa osób pobierających zasiłki. Spadek natomiast odnotowano w liczbie: bezrobotnych kobiet, osób bezrobotnych w wieku powyżej 50 lat, osób długotrwale bezrobotnych oraz osób z niepełnosprawnościami.

Centrum Usług Społecznych jako instytucja odpowiedzialna za świadczenie pomocy społecznej na terenie miasta i gminy Swarzędz miała kontakt z dużą liczbą mieszkańców, którzy znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Najczęściej była ona spowodowana ciężką chorobą, niepełnosprawnością, uzależnieniami lub bezrobociem. Poniżej przedstawiono grupy beneficjentów pomocy społecznej w gminie Swarzędz. Na podstawie danych

uzyskanych z Sekcji Pomocy Środowiskowej Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu wiemy, że według stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku w naszej gminie z pomocy korzystały(-o):

- **152** rodziny dotknięte ubóstwem (o 14 mniej niż w poprzednim roku),
- **19** rodzin wielodzietnych (o 1 mniej niż w poprzednim roku),
- **29** rodzin z problemem alkoholowym (o 11 mniej niż w poprzednim roku),
- **179** rodzin dotkniętych niepełnosprawnością (o 13 mniej niż w poprzednim roku),
- **46** osób bezdomnych (o 6 więcej niż w poprzednim roku),
- **2** rodziny dotknięte problemem uzależnienia od narkotyków (o 1 więcej niż w poprzednim roku).

Analiza powyższego zestawienia pozwala zauważyć, że w stosunku do 2023 roku największy spadek zanotowano w liczbie rodzin korzystających z pomocy w związku z ubóstwem i problemem alkoholowym. Spadła również liczba rodzin dotkniętych niepełnosprawnością, korzystających z pomocy społecznej. W pozostałych grupach zaobserwowano niewielkie zmiany. Nieznacznie wzrosła liczba osób bezdomnych i uzależnionych od narkotyków pobierających świadczenia.

2. Rynek napojów alkoholowych i skala problemów alkoholowych w gminie Swarzędz

Każdy podmiot, który zamierza prowadzić dystrybucję napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Swarzędz, niezależnie od ich gatunku czy zawartości alkoholu, musi posiadać aktualne zezwolenie na sprzedaż, które wydaje burmistrz miasta i gminy Swarzędz. W poniższych tabelach zaprezentowano szczegółowe dane dotyczące liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i liczby punktów sprzedaży.

Tabela 1. Maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie Swarzędz

Liczba zezwoleń określona przez uchwałę Rady Miejskiej w Swarzędzu								
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow. 18%	8. razem	9. ogółem (suma kolumn 4 i 8)
150	150	150	450	50	50	50	150	600

Limity zezwoleń zostały ustalone przez Radę Miejską w Swarzędzu, a szczegółowe wytyczne dotyczące maksymalnej liczby zezwoleń zostały zawarte w uchwale numer LVI/593/2018 Rady Miejskiej w Swarzędzu z dnia 2 października 2018 r. w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta i gminy Swarzędz (Dziennik Urzędowy Województwa Wielkopolskiego z 2018 roku poz. 7871 z dnia 15.10.2018 r.).

Tabela 2. Liczba zezwoleń na sprzedaż alkoholu wydanych w gminie Swarzędz w 2024 roku

Liczba wydanych zezwoleń								
1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży				
według zawartości alkoholu				według zawartości alkoholu				
1. do 4,5% (oraz piwa)	2. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	3. pow. 18%	4. razem	5. do 4,5% (oraz piwa)	6. od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	7. pow. 18%	8. razem	9. ogółem (suma kolumn 4 i 8)
25	26	24	75	13	9	7	29	104

Według informacji przekazanej przez Urząd Miasta i Gminy w Swarzędzu, w 2024 roku na terenie naszej gminy znajdowało się łącznie 127 punktów, w których można było zakupić napoje alkoholowe. Poniższe dane obrazują wyraźną różnicę pomiędzy liczbą punktów z napojami alkoholowymi przeznaczonymi do spożycia w miejscu sprzedaży a tymi, które oferują napoje alkoholowe przeznaczone do spożycia poza miejscem sprzedaży.

Tabela nr 3. Liczba punktów z napojami alkoholowymi w gminie Swarzędz w 2024 roku

Punkty z napojami alkoholowymi przeznaczonymi do spożycia								
liczba punktów ogółem	1) poza miejscem sprzedaży				2) w miejscu sprzedaży			
	liczba punktów	według zawartości alkoholu			liczba punktów	według zawartości alkoholu		
		do 4,5%	do 18%	pow.18%		do 4,5%	do 18%	pow.18%
127	93	89	93	83	34	34	24	14

Ostatnie szacunki przedstawione przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, pozwalają przypuszczać, że na terenie naszej gminy żyje około 1000 osób uzależnionych od alkoholu (2% populacji). Dorośli i dzieci żyjący w otoczeniu alkoholika (znajomy z pracy, rodzic, sąsiad, krewny) w Swarzędzu i okolicznych sołectwach to grupa od 3000 do 4000 osób.

Komisariat Policji w Swarzędzu, którego funkcjonariusze podejmują interwencje na terenie miasta i gminy, udostępnił szczegółowe dane dotyczące interwencji przeprowadzonych w stosunku do osób będących pod wpływem alkoholu. Wynika z nich, że w porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił nieznaczny spadek liczby osób nietrzeźwych odwiezionych do Izby Wyrzeźwień, a także osób nietrzeźwych odwiezionych przez funkcjonariuszy do miejsca zamieszkania. Liczba osób nietrzeźwych odwiezionych do placówek służb zdrowia oraz nietrzeźwych kierowców utrzymywała się na podobnym poziomie jak w 2023 roku. Do placówek zdrowia odwieziono trzy osoby, natomiast zatrzymano aż 66 nietrzeźwych kierowców. To jeszcze wyższa liczba niż w zeszłym roku raportowym.

Tabela 4. Interwencje Policji w gminie Swarzędz w stosunku do osób będących pod wpływem alkoholu

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby nietrzeźwe odwiezione do Izby Wyrzeźwień	102	139	104	135	120
Osoby nietrzeźwe odwiezione do miejsca zamieszkania	10	4	14	13	11
Osoby nietrzeźwe odwiezione do placówek służby zdrowia	3	0	3	1	3
Nietrzeźwi kierujący pojazdami mechanicznymi	62	52	43	65	66

W 2024 roku swarzędzka Policja interweniowała 75 razy w związku ze złamaniem prawa dotyczącego zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych. To o 54 przypadki mniej w stosunku do 2023 roku. Działania Policji skutkowały pouczeniem, mandatem lub skierowaniem sprawy do sądu.

Tabela 5. Interwencje Policji w związku z naruszeniem prawa w zakresie zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Wykroczenia z art. 43 ¹ .1	17	16	62	129	75

Komisariat Policji w Swarzędzu przekazał również dane obrazujące skalę przestępstw przeciwko art. 62 ust. 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W roku sprawozdawczym w naszej gminie ukarano 18 osób, które posiadały przy sobie środki odurzające lub substancje psychotropowe.

Tabela 6. Interwencje Policji w związku z posiadaniem substancji odurzających

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Przestępstwo z art. 62 ust. 1 i 2	Nd.	21	14	15	18

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego w Swarzędzu wpłynęło 138 „Niebieskich Kart” (o 13 mniej niż w 2023 roku), z czego 61 procedur było związanych z występowaniem problemu alkoholowego w rodzinie. Rozkład procentowy poszczególnych przypadków pokazuje, że w 2024 roku aż 44% „Niebieskich Kart” miało związek z używaniem napojów alkoholowych. Z doświadczenia specjalistów prowadzących wyżej wymienione sprawy wynika, że w rodzinach, w których występuje problem nadużywania alkoholu lub uzależnienia od niego, często dochodzi również do zachowań przemocowych.

Na podstawie informacji przekazanych przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego można stwierdzić, że po okresie trzech lat, gdy liczba procedur utrzymywała się na podobnym poziomie (2019 rok – 108 spraw; 2020 rok – 98 spraw, 2021 rok – 102 sprawy), w 2022 roku nastąpił zauważalny wzrost o 28 spraw. W 2023 roku odnotowano wzrost o kolejnych 21 spraw.

Zespół Interdyscyplinarny zaznaczył, że w 2024 roku 138 procedur zostało przeprowadzonych w 128 rodzinach (o 6 rodzin mniej niż w 2023 roku). Wśród osób doświadczających przemocy były 72 kobiety, 33 mężczyzn i 129 dzieci. 75 procedur dotyczyło mieszkańców miasta (rok wcześniej 83), a 64 procedury dotyczyły mieszkańców obszarów wiejskich (w 2023 roku 51).

Pozostałe statystyki określające podmiot, który wszczął procedurę „Niebieskie Karty”, przedstawiają się następująco: Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu wszczęło 21 procedur (rok wcześniej 36), policja 80 (89), oświata 25 (20), służba zdrowia 10 (4), Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 0 (2), a Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy 2 procedury.

Poniżej przedstawiono zestawienie obrazujące liczbę interwencji swarzędzkiej Policji ogółem i tych, które były przeprowadzane przez funkcjonariuszy w domach i mieszkaniach. Po zauważalnym skoku o 1000 interwencji ogółem w 2023 roku, obecnie ich liczba nieco zmalała. Podobnie ma się rzecz z interwencjami podejmowanymi przez funkcjonariuszy w miejscu zamieszkania. Było ich o 28 mniej ponad pięć razy więcej niż w 2023 roku. Zwraca również uwagę fakt mniejszej liczby procedur „Niebieskie Karty” w odniesieniu do danych przedstawionych przez Zespół Interdyscyplinarny w Swarzędzu. W poniższej tabeli zaprezentowano bowiem liczbę procedur wszczętych tylko przez Policję, natomiast Zespół Interdyscyplinarny prowadzi wszystkie sprawy, zarówno te, które zostały zainicjowane przez funkcjonariuszy Policji, jak i te, które rozpoczynali pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, oświaty oraz ochrony zdrowia.

Tabela 7. Interwencje domowe podejmowane przez Policję na terenie gminy Swarzędz

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Interwencje ogółem	3 980	4 829	3 711	4 751	4 437
- w tym interwencje domowe	77	61	93	488	460
- w tym dotyczące przemocy domowej („Niebieskie Karty”)	88	47	86	73	76

3. Działalność Sekcji Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej

Sekcja Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej stanowiła ważną część struktury Centrum Usług Społecznych w Swarzędzu. Jak sama nazwa wskazuje, podstawowym zadaniem sekcji była realizacja działań z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz szeroko pojętej animacji społecznej. Podstawę do działania sekcji stanowiły dwa ważne dokumenty: Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Swarzędz na lata 2023-2030 oraz Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025.

Poniżej przedstawiono sprawozdanie dotyczące działalności poszczególnych podmiotów koordynowanych przez Sekcję Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej, jak i samej sekcji.

3.1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Do zadań Komisji należało prowadzenie spotkań kontrolnych osób uzależnionych, motywowanie klientów do uczestnictwa w terapii indywidualnej i grupowej dla osób uzależnionych, motywowanie do uczestnictwa w spotkaniach grup AA, udzielanie osobom uzależnionym informacji i porad w sprawie podjęcia leczenia odwykowego w systemie stacjonarnym lub ambulatoryjnym, a także udzielanie pomocy w załatwianiu formalności związanych z podjęciem leczenia. Komisja prowadziła również rozmowy z osobami współuzależnionymi, udzielała im informacji na temat ofert pomocy oraz kierowała konkretne osoby na terapię indywidualną.

W 2024 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęły 24 wnioski o skierowanie osoby uzależnionej na leczenie (o 14 więcej niż w zeszłym roku), w tym 13 wniosków zostało złożonych przez rodziny, 9 wniosków przez instytucje, a 2 wnioski przez inne podmioty. Komisja podjęła rozmowy z 69 osobami (o 10 więcej niż w 2023 roku), w tym 24 osoby to klienci pierwszorazowi, a 45 osób to klienci kontynuujący spotkania. Leczenie ambulatoryjne podjęło 9 osób, natomiast sprawy 3 osób przekazano do Sądu Rodzinnego. W ciągu 2024 roku odbyło się łącznie 15 posiedzeń Komisji.

3.2. Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych od Alkoholu i Członków ich Rodzin

W Punkcie dyżurował terapeuta uzależnień oraz psycholodzy. Do ich zadań należało prowadzenie działalności profilaktycznej, diagnostycznej, wspierającej i interwencyjnej skierowanej do osób uzależnionych oraz współuzależnionych. W 2024 roku z oferty Punktu skorzystało 78 osób (o 3 więcej niż w 2023 roku). Wzięły one udział w 343 spotkaniach – 32 więcej niż w zeszłym roku.

Dominującymi problemami klientów były: uzależnienie od alkoholu i różnego rodzaju następstwa wynikające z choroby alkoholowej, takie jak: deficyty umiejętności ważnych dla trzeźwego życia, brak wiedzy i akceptacji własnego uzależnienia, brak motywacji do leczenia, problem braku pracy i perspektyw życiowych, współuzależnienie oraz przemoc domowa.

3.3. Punkt Konsultacyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

W ramach pracy Punktu można było skorzystać z konsultacji z policjantem oraz pracownikiem socjalnym – absolwentami Studium Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wszystkich klientów Punktu informowano o możliwościach prawnych rozwiązywania trudnych sytuacji oraz o instytucjach świadczących pomoc zarówno ofiarom, jak i sprawcom przemocy. Osoby chętne były kontaktowane z psychologiem w celu podjęcia terapii.

W 2024 roku z usług Punktu skorzystało 12 osób (o 14 osób mniej niż w 2023 roku). Podejmowano przede wszystkim działania interwencyjne. Wśród odbiorców znajdowały się 11 osób, wobec których istniało domniemanie, że są ofiarami przemocy. Do Punktu zgłosiła się 1 osoba, wobec której istniało domniemanie, że jest sprawcą przemocy. Klienci, którzy zgłosili się po raz pierwszy to 9 osób, a klientów, którzy stale korzystali z pomocy było 3. W ramach Punktu udzielono ogółem 12 porad (o 14 mniej niż w 2023 roku), w tym 11 porad indywidualnych i 1 porada rodzinna.

3.4. Pomoc psychologiczna w ramach Sekcji Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej

Konsultacje z psychologiem były realizowane w celu udzielenia pomocy osobom potrzebującym wsparcia psychologicznego ze względu na ich trudną sytuację życiową, spowodowaną najczęściej uzależnieniem (osobistym lub członka rodziny) oraz doznawaniem przemocy.

Konsultacje w ciągu tygodnia w godzinach przedpołudniowych i popołudniowych prowadziło pięcioro specjalistów psychologów.

W 2024 roku z oferty skorzystały łącznie 234 osoby (o 22 więcej niż w 2023 roku). Klientów korzystających ze wsparcia specjalisty więcej niż raz było 115, natomiast klientów, którzy mieli kontakt z psychologiem po raz pierwszy było 97. Ogółem udzielono 984 porady (o 298 więcej niż w 2023 roku).

Wśród problemów, z którymi borykali się mieszkańcy gminy Swarzędz, były: kryzysy życiowe, zaburzenia emocjonalne, doznawanie przemocy domowej, trudności wychowawcze oraz skutki bycia dorosłym członkiem rodziny z problemem alkoholowym, w tym współuzależnienia i syndrom DDA.

3.5. Pozalekcyjne programy opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne

Na terenie miasta i gminy Swarzędz funkcjonują placówki realizujące programy socjoterapeutyczne i profilaktyczne skierowane do dzieci i nastolatków będących w trudnej sytuacji życiowej, w szczególności do osób pochodzących z rodzin z problemem uzależnień.

Są to Placówka Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupla” na osiedlu Kościuszkowców w Swarzędzu, Świetlica Integracyjno-Terapeutyczna w Gruszczyń, pięć Świetlic Wiejskich – w Uzarzewie, Wierzonce, Gortatowie, Jasinie i Garbach oraz Międzypokoleniowe Centrum „Pogodna” w Swarzędzu.

Placówka Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupla” oraz Międzypokoleniowe Centrum „Pogodna” były czynne pięć dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, od godziny 13.00 do 18.00. Świetlica Integracyjno-Terapeutyczna w Gruszczyń czynna była przez trzy dni w tygodniu: we wtorek, środę i czwartek, w godzinach od 14:00 do 18:00. Pozostałe placówki, czyli Świetlice Wiejskie w Uzarzewie i Wierzonce prowadziły zajęcia z programem profilaktycznym kilka razy w tygodniu w zależności od potrzeb lokalnych.

W powyższych placówkach oddziaływaniem pedagogiczno-psychologicznym objęte są zarówno dzieci, jak i część rodziców, adekwatnie do sytuacji rodzinnej dziecka. Poza zajęciami o charakterze psychokorekcyjnym i socjoterapeutycznym dzieci uczestniczą w różnego rodzaju zajęciach rozwojowych, takich jak: zajęcia reedukacyjne, zajęcia artystyczne, zajęcia sportowo-rekreacyjne czy imprezy okolicznościowe. Zajęcia odbywały się zgodnie z ustalonym wcześniej programem i planami pracy, które były weryfikowane przez kierownika Sekcji.

Na podstawie sprawozdań otrzymanych przez Sekcję Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej od wychowawców pracujących w świetlicach określono najważniejsze cele, które były realizowane w powyższych placówkach na przestrzeni 2024 roku. Były to:

- 1) budowanie przez uczestników pozytywnego obrazu samego siebie,
- 2) poprawa emocjonalnego i społecznego funkcjonowania uczestników,
- 3) korygowanie indywidualnych urazów,
- 4) organizowanie uczestnikom czasu wolnego,
- 5) rozwijanie zainteresowań uczestników,
- 6) promowanie zdrowego stylu życia.

W ramach Sekcji, na osiedlu Czwartaków w Swarzędzu, działa również Pracownia Modelarska „Tukan” spełniająca rolę klubu profilaktycznego. W modelarni jest realizowany ściśle określony program pomagający uczestnikom rozwijać swoje zainteresowania. Przez cały 2024 rok z Pracowni Modelarskiej korzystało łącznie 28 osób. Systematycznie na zajęcia uczęszczało 17 osób, w tym 14 juniorów i 3 seniorów.

Tabela 9. Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych, opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych w 2024 roku

Nazwa i liczba placówek		Liczba uczestników
Placówka Wsparcia Dziennego „Nasza Dziupla” w Swarzędzu	1	41
Świetlica integracyjno-terapeutyczna w Gruszczyne	1	18
Międzypokoleniowe Centrum „Pogodna” w Swarzędzu	1	51
Świetlica Wiejska w Uzarzewie z programem profilaktycznym	1	43
Świetlica Wiejska w Wierzonce z programem profilaktycznym	1	12
Świetlica Wiejska w Gortatowie z programem profilaktycznym dla dzieci	1	40
Świetlica Wiejska w Jasinie z programem profilaktycznym dla dzieci	1	11
Świetlica Wiejska w Garbach z programem profilaktycznym dla dzieci	1	7
Pracownia Modelarska „Tukan” w Swarzędzu	1	28
Ogółem	10	251

3.6. Zadania wykonane bezpośrednio przez Sekcję Profilaktyki Uzależnień i Animacji Społecznej

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 pracownicy Sekcji zrealizowali różnorodne inicjatywy odnoszące się zarówno do profilaktyki uzależnień, ale również integracji społeczności lokalnej miasta i gminy. W ciągu 2024 roku stawiano sobie za cel pracę na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem, aktywizację wspólnot sąsiedzkich, podejmowanie inicjatyw kulturalnych i rekreacyjnych zachęcających mieszkańców gminy do wspólnego, a zarazem pożytecznego i zdrowego spędzania czasu wolnego. Poniżej wyszczególniono wydarzenia zorganizowane i przeprowadzone przez pracowników Sekcji:

- 1) **Dni Sąsiada** – zainicjowano spotkania przygotowawcze z mieszkańcami trzech wsi: Karłowic, Jasina i Janikowa, po czym zorganizowano w tych miejscowościach

kolejno: „Dzień Mieszkańca Karłowic”, „Dzień Sąsiada w Jasinie” oraz „Dzień Sąsiada w Janikowie”. Przeprowadzono również 6 spotkań z mieszkańcami bloku przy ulicy Sienkiewicza, jednak zbyt małe zaangażowanie mieszkańców zdecydowało o tym, że „Dzień Sąsiada” nie doszedł do skutku.

- 2) **Śniadanie na Trawie** – w czasie wakacji dla wszystkich chętnych zorganizowano sześć edycji porannego pikniku integracyjnego, który każdorazowo odbywał się na trawniku w parku przed budynkiem Ośrodka Kultury w Swarzędzu. Podczas śniadań uczestnicy mogli brać udział w różnych aktywnościach, między innymi w animacjach dla dzieci i dorosłych, warsztatach z Laborakami, malowaniu buziek czy zajęciach gimnastycznych. Czas spędzany na łonie przyrody umilał wszystkim uczestnikom DJ odtwarzający różne utwory muzyczne. Na miejscu można było również zakupić pyszne kanapki.
- 3) **Letnie i zimowe obozy socjoterapeutyczne w Witkowie** – obozy przeznaczone były dla dzieci z terenu miasta i gminy Swarzędz przeżywających różnorodne trudności życiowe, szczególnie te związane ze sferą emocjonalną. Udział w obozach wzięło 71 dzieci.
- 4) **Zajęcia wakacyjne** – była to największa liczebnie inicjatywa przeznaczona dla najmłodszych mieszkańców naszej gminy zrealizowana przez Sekcję. Zajęcia zostały przeprowadzone w terminie od 1 lipca do 30 sierpnia. Do najważniejszych atrakcji czekających na dzieci należały: park linowy „Pyrland Park”, Jump Arena, seanse w Multikinie, zwiedzanie i warsztaty w Rogalowym Muzeum, zajęcia edukacyjne w Poznańskim Centrum Dziedzictwa, zabawy na basenie „Wodny Raj”, zwiedzanie Muzeum Instrumentów Muzycznych w Poznaniu, podchody i inne aktywności na świeżym powietrzu. Zajęcia wakacyjne były bezpłatne.
- 5) **Letnie Potańcówki** – od końca czerwca do początku września organizowano cykliczną imprezę integracyjną dla mieszkańców Swarzędza i okolicznych sołectw zapraszając ich do tańca w różnych miejscach na terenie miasta i gminy. Oprawę muzyczną zapewniał DJ Maciej. Potańcówki były bezpłatne, odbywały się co dwa tygodnie, miały 7 edycji: w Bogucinie, Kobylnicy, Garbach, Paczkowie, Jasinie, Janikowie i na Placu Niezłomnych w Swarzędzu). W każdej z potańcówek brało udział około 100 osób.
- 6) **Wspólne ubieranie choinki** – w grudniu społeczności lokalne wsi Janikowo i Paczkowo otrzymały wsparcie od Sekcji w przygotowaniu wydarzeń pt.: „Rozświetlenie choinki w Janikowie” oraz „Rozświetlenie choinki w Paczkowie”.

- 7) **Piknik Trzech Pokoleń** – największa impreza zorganizowana przez Sekcję mająca na celu integrację swarzędzkich rodzin. Piknik odbył się w niedzielę 4 sierpnia przy Scenie nad Jeziorem. Na mieszkańców naszej gminy i gości czekały następujące atrakcje: klocki LEGO, drewniane klocki LINDENWOOD, mobilne planetarium, plecenie wianków czy eksperymenty chemiczne z Laborakami. W trakcie imprezy można było również zakupić tradycyjne, domowe pyszności od Kół Gospodyń Wiejskich. Punktem kulminacyjnym Pikniku był koncert zespołu ABBA SHOW. Według szacunków Sekcji w imprezie wzięło udział 700 osób.
- 8) **Projekt „ESC – Nowe Horyzonty”** (2023-1-PL01-ESC51-VTJ-000132228) – odbywał się w ramach programu Europejski Korpus Solidarności. Rozpoczął się 1 września 2023 roku i trwał do 31 sierpnia 2024 roku. Trzy główne cele projektu to: zapewnienie wysokiej jakości zajęć w swoich świetlicach i placówkach senioralnych, włączenie społeczne dzieci z rodzin dysfunkcyjnych oraz seniorów biorących udział w zajęciach, rozwój świadomego, dojrzałego i zaangażowanego społeczeństwa Unii Europejskiej. W projekcie brała udział Francuzka, Orlane Gaignard, która pracowała w placówkach Ośrodka Pomocy Społecznej i Centrum Usług Społecznych od 5 października 2023 roku do 3 sierpnia 2024 roku. Wolontariuszka przekazywała wiedzę, pracowała i spędzała czas z grupą około 120 osób – członkami kadry OPS/CUS, seniorami i dziećmi w placówkach OPS/CUS. Dzięki projektowi Centrum Usług Społecznych prowadziło międzynarodową współpracę z francuskim stowarzyszeniem Maison d'Accueil du Pays de REDON – LA MAPAR. Projekt otrzymał dofinansowanie z Unii Europejskiej w wysokości 8 258,40 euro.
- 9) **Projekt „ESC – Nowe Horyzonty”** (2024-1-PL01-ESC51-VTJ-000207824) – Centrum Usług Społecznych otrzymało dofinansowanie w kwocie 8216,00 euro na realizację kolejnego projektu w ramach Europejskiego Korpusu Solidarności w terminie od 1 września 2024 r. do 31 sierpnia 2025 r. W ramach projektu 1 października 2024 roku przyjechała do Polski Francuzka Juliette Jamin, która realizuje działania wolontariackie w tych samych placówkach, co Orlane. Juliette będzie uczestniczką projektu do 30 lipca 2025 roku.
- 10) **Klub Kobiet** – od października do końca grudnia 2024 na terenie naszej gminy działał Klub Kobiet, którego uczestniczki spotykały się w czwartki w godzinach od 18:00 do 21:00 w Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna” przy ulicy Marii Konopnickiej 11 w Swarzędzu. W ramach Klubu realizowane były zajęcia kulinarne, rozwojowe, kreatywne i prozdrowotne, często we współpracy z Fundacją Integracji Edukacji i Kultury OK&SANA oraz Stowarzyszeniem Ziarno Dobra. Klub liczył

22 uczestniczki, którymi były kobiety w różnym wieku mieszkające na terenie gminy Swarzędz.

11) **Wieczory gier** – od stycznia w Świetlicy wiejskiej w Zalasewie w każdy czwartek w godzinach od 18.00 do 21.00 odbywały się wieczory gier planszowych. Spotkania były prowadzone przez animatora. W cyklicznym wydarzeniu uczestniczy średnio 10 osób. Wieczory gier planszowych stanowią dodatkową formę spędzania czasu wolnego dla rodzin z gminy Swarzędz.

12) **Tydzień Profilaktyki** – największa impreza profilaktyczna w gminie Swarzędz. W ramach Tygodnia Profilaktyki odbył się przegląd talentów oraz pokazy sekcji, klubów i kół zainteresowań funkcjonujących w danej szkole. Dodatkową atrakcją imprezy było mobilne planetarium oraz warsztaty chemiczne „Laboraki”. W kolejnym dniu rozegrano grę miejską, w której każdą ze szkół reprezentowała jedna drużyna. Głównym celem gry było pogłębienie wiedzy uczniów z zakresu pierwszej pomocy oraz wykorzystanie jej w praktyce podczas zadań czekających na zawodników na trasie. Łącznie w wyżej wymienionych wydarzeniach wzięło udział 600 osób.

13) **Iskra Odporności** – Gmina Swarzędz otrzymała dotację z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego na realizację rekomendowanych programów profilaktycznych, które są ujęte w Systemie Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego, w placówkach oświatowych, w wysokości 180 480 zł. Dzięki otrzymanym środkom w październiku i listopadzie zrealizowano pierwsze szkolenia w ramach cyklu. W warsztatach pt.: „Iskra Odporności” wzięło udział 60 nauczycieli z miasta i gminy Swarzędz.

14) **Archipelag Skarbów** – w szkołach podstawowych na terenie miasta i gminy Swarzędz realizowano program profilaktyki uniwersalnej pt. „Archipelag Skarbów”. Wzięli w nim udział uczniowie ze Szkoły Podstawowej: nr 2 w Swarzędzu, nr 3 w Swarzędzu, nr 5 w Swarzędzu, nr 1 w Zalasewie, nr 2 w Zalasewie, w Paczkowie, w Wierzoncie oraz w Kobylnicy. W programie wzięło udział łącznie 267 uczniów. Część zajęć realizowanych w ramach warsztatów była przeznaczona dla nauczycieli i rodziców.

15) **Szkolenia dla nauczycieli** – przeprowadzono dwa szkolenia: „Spójrz Inaczej na Agresję”, w którym wzięło udział 16 nauczycieli oraz „Przyjaciele Zippiego”, w którym wzięło udział 18 nauczycieli.

16) **Swarzędzkie Dni Rodziny** – miały miejsce na przełomie maja i czerwca. W ich ramach zorganizowano szereg ciekawych wydarzeń, w które włączyły się różne

instytucje, przedsiębiorcy i organizacje pozarządowe. Wspólnie ze Związkiem Dużych Rodzin – Koło w Swarzędzu, w Centrum Międzypokoleniowym „Pogodna”, zorganizowany został festyn z okazji „Dnia Rodziny”. Podając hasło „Swarzędzkie Dni Rodziny” można było skorzystać m.in. z darmowych warsztatów kulinarnych w Klubie Integracji Społecznej, warsztatów piekarskich w Piekarni „Kromka”, warsztatów rzeźbiarskich w Pracowni „Stolarnia” oraz zapisać się na darmowe atrakcje w rodzinnym centrum rozrywki „MaxiFun”.

17) **Program „Family Spot”** – przez cały rok, co najmniej raz w miesiącu, w ramach kontynuacji programu Family Spot w CM Pogodna odbywały się zajęcia dla rodzin i spotkania poruszające różnorodną tematykę. Uczestnicy programu wzięli udział m.in. w warsztatach: z aromaterapii, rozwoju osobistego dla kobiet, komunikacji dla par, majsterkowania dla ojców z dziećmi oraz szydełkowania. Rodziny miały również okazję wspólnie fotografować i tworzyć pachnące prezenty świąteczne. W warsztatach wzięło udział łącznie 291 osób.

4. Finansowanie działań zrealizowanych na podstawie Gminnego Programu

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku w kategorii **zwalczanie narkomanii** wydatkowano kwotę **49 771,65 zł**. Na realizację działań mających na celu **przeciwdziałanie alkoholizmowi** wydano **1 924 697,11 zł**.

Na podstawie Gminnego Programu przekazano również dotacje na wsparcie działań w zakresie **przeciwdziałania patologiom społecznym**. Dotacje w łącznej kwocie **70 000,00 zł** zostały przekazane następującym organizacjom: Stowarzyszeniu „Widzieć w Pełni” (7 000 zł), Polskiemu Komitetowi Pomocy Społecznej reprezentowanemu przez Wielkopolski Zarząd Wojewódzki PKPS w Poznaniu (30 000 zł) oraz Stowarzyszeniu Abstynentów „Żagiel” (33 000 zł).

Całkowita kwota wydatkowana w 2024 roku wyniosła **2 044 468,76 zł**.

DYREKTOR
Centrum Usług Społecznych
w Swarzędzu
mgr Agnieszka Maciejowicz

